

Rat, sirotinjska zabava

Rat neće dugo prestati. Verovatno će trajati desetak godina, s tim što se svaki rat povremeno smiruje da bi se pripremilo za novu fazu. Naš rat mora dugo da traje jer je tek počeo. Do sada se samo potrošila forma međunacionalnog rata, a sada sledi otvaranje rada na dva polja — jedno je socijalno uređenje (klasični građanski rat), a drugo je teritorijalni rat (između secesije i zadržavanja sadašnjeg prostora u ovim geopolitičkim granicama).

Dolazak „plavih šlemova" podrazumeva da su oružani sukobi dovedeni u stanje prekida vatre, međutim samo njihovo prisustvo ništa ne garantuje. Bitno je šta sledi politički i socijalno u tom periodu. Vensov plan o tome ne kaže ništa, ukoliko se pod formulacijom „specijalni aranžman" ne podrazumeva međunarodna uprava nad teritorijama zahvaćenim ratom. U slučaju da ne bude međunarodne uprave već pukog razdvajanja snaga u sukobu i delimične demilitarizacije, izvesno je da će se rat nastaviti i to možda u strasnijem obliku — iredentističkim ratom.

Rat je bio sredstvo da se sruši reforma i obrnuto — reforma je uslov prestanka rata. Drugi važan faktor su političke elite. Odlazak tih elita, odnosno njihovo rastakanje u toku rata je pretpostavka prestanka rata i nastanka modernih političkih elita. Treći faktor je nastanak civilnog društva, jačanje mirovnih pokreta i širenje nove političke kulture koja podrazumeva učenje za život u demokratiji, a sve drugo bi bilo neka vrsta političke farse kakvoj prisustvujemo kada se preko noći Slobodan Milošević, od ideološkog i organizaciono-političkog oca Milana Babica, sina rata, pretvara u mirotvorca ili kada se Franjo Tuđman iz ekstremnog šoviniste i konzervativca pretvara u poštovaoca međunarodnih normi i manjinskih prava. Rešavanje političke situacije u Jugoslaviji na demokratski način, podrazumeva da se Jugoslavija evropeizuje, a da Evropa stekne imunitet na virus jugoslovenizacije.

Narod nije pružio otpor ratu, i time je dao pristanak za njegovo otpočinjanje i, nažalost, usudio se da učestvuje u njemu. Delovi naroda nastoje čak i uspevaju da izvuku i neposrednu korist iz ratovanja. Pokazalo se da je nacionalistička euforija i ovde bila dobar paravan za ratne lihvale, pljačku i razne oblike unovčavanja tuđe i nacionalne nesreće. Sigurno je da razaranja i ljudske žrtve iznose na videlo brojne političke manipulacije što ljude odvraća od rata, ali ih i upućuje na novi — unutarnacionalni ili građanski rat. Izvesno je, da što materijalna beda bude veća, biće i veći broj ljudi zainteresovanih za ovakav rat.